

P/NY/MNY–16. A dolgozathoz kapcsolódó egyéni témakör 4.
Produktivitás a nyelvben

Ladányi Mária

2009. február 25., március 18., április 22., május 13.
(szerda) 10:00–11:30
D/fszt. 26.

A produktivásfogalom. Értelmezési lehetőségek – keretfüggőség. A produktivás a szabályelvű és a nem szabályelvű felfogásokban. Szabályrendszer vs. hálózati viszonyok, szabály vs. séma, potencialitás vs. gyakoriság és emergenciac. A produktivás fokozatísága. Produktivitas és gyakoriság. A produktivitas kvalitatív és kvantitatív felfogása. Produktivitas és szabályszerűség (produktív és nem produktív szabályok a szabályelvű felfogásban). Produktivitas és analógia (analógiás séma vs. „felszíni” analógia), produktivitas és kreativitas. A produktivitas értelmezési lehetőségei és az egyes nyelvi szintek. Morfológiai produktivitas. A szabályelvű produktivitas-meghatározás vetületei: az alapszavak intenzionálisan meghatározható osztályai, az osztályok nyitottsága, a szemantikai kompozicionalitás, a hatóköri korlátozások mint a szabály részei, a szabály hatókörén belüli korlátlan alkalmazhatóság, az automatikusság stb. Produktivitas és default-státus. Szóképzési produktivitas. Uzuális szavak és neologizmusok; potenciális és aktuális szavak; okkazonalizmusok. A jelentés szerepe a produktivitas változásában. Az analógiás folyamatok szerepe a produktív szabályok/sémák kiépülésében.

Kötelező és választható olvasmányok

- Baayen, Rolf Harald: *A corpus-based approach to morphological productivity*. PhD thesis, Vrije Universiteit te Amsterdam, 1989. (részletek)
- Baayen, Harald: Quantitative aspects of morphological productivity. In: Geert Booij – Jaap van Marle (eds.): *Yearbook of Morphology 1991*. Kluwer, 1992, 109–149.
- Bybee, Joan: A Usage-Based Model for Phonology and Morphology. In: Joan Bybee: *Phonology and Language Use*. Cambridge University Press, 2001, 19–34.
- Bybee, Joan: From usage to grammar: the mind’s response to repetition. *Language* 82 (2006): 711–733.
- Derwing, Bruce L. – Skousen, Robert: Morphology in the Mental Lexicon: A New Look at Analogy. In: Geert Booij – Jaap van Marle (eds.): *Yearbook of Morphology 2*. Foris, Dordrecht, 1989, 55–71.
- Dressler, Wolfgang U.: *On productivity and potentiality in inflectional morphology*. CLASNET Working Paper 7. Univ. de Montréal, 1997.
- Dressler, Wolfgang U. – Mária Ladányi: Productivity in Word Formation (WF): a morphological approach. *Acta Linguistica Hungarica* Vol 47 (2000): 103–144.
- Frauenfelder, Uli H. – Schreuder, Robert: Constraining psycholinguistic models of morphological processing and representation: the role of productivity. In: Geert Booij – Jaap van Marle (eds.): *Yearbook of Morphology 1991*. Kluwer, 1992, 165–183.

- Ladányi Mária: Productivity as a sign of category change: the case of Hungarian verbal prefixes. In: W. U. Dressler et al. (eds.): *Morphological Analysis in Comparison*. John Benjamins, Amsterdam, 2000, 113–141.
- *Ladányi Mária: *Produktivitás és analógia a szóképzésben: elvek és esetek*. (Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához 76.) Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2007. (részletek)
- *Ladányi Mária – Tolcsvai Nagy Gábor: Funkcionális nyelvészet. In: *Tanulmányok a funkcionális nyelvészet köréből. Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXII.* Szerk. Tolcsvai Nagy Gábor és Ladányi Mária. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008, 17–58.
- van Marle, Jaap: On the role of semantics in productivity change. In: Geert Booij – Jaap van Marle (eds.): *Yearbook of Morphology*. Foris, Dordrecht, 1988, 139–154.
- Plag, Ingo – Dalton-Puffer, Christiane – Baayen, Harald: Morphological productivity across speech and writing. *English Language and Linguistics* 3 (1999): 209–228.
- *Tanos Bálint: Joan Bybee nyelvelmélete. In: Tolcsvai Nagy Gábor – Ladányi Mária (szerk.): *Tanulmányok a funkcionális nyelvészet köréből. Általános Nyelvészeti Tanulmányok XXII.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 2008, 537–566.

További fontos szakirodalom:

- Bauer, Laurie: Morphological productivity. Cambridge University Press, Cambridge, 2001.
- Bauer, Laurie: Productivity: Theories. In: Štekauer P. – Lieber, R. (eds.): *Handbook of Word-Formation*. Springer, Dordrecht, 2005, 315–334.
- Haspelmath, Martin: Productivity. In: Haspelmath, Martin: *Understanding Morphology*. Arnold, London, 2002, 98–113.
- Plag, Ingo: Morphological productivity: structural constraints in English derivation. Mouton de Gruyter, Berlin – New York, 1999.
- Rainer, Franz: Produktivität. In: Rainer, Franz: *Spanische Wortbildungslehre*. Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 1993, 29–35.
- Rainer, Franz: Constraints on productivity. In: Štekauer P. – Lieber, R. (eds.): *Handbook of Word-Formation*. Springer, Dordrecht, 2005, 335–352.